

DE VENLOSE VOEDSELAGENDA

**SAMEN OP WEG NAAR EEN GEZOND
EN DUURZAAM VENLO**

31 oktober 2023

VOORWOORD

Beste lezer,

Wat wij eten en drinken wordt dagelijks bepaald door de (voedsel)keuzes die wij maken. Soms maken we bewuste keuzes, maar in veel gevallen maken we die keuzes ook onbewust.

Ons voedingsgedrag wordt bepaald door een combinatie van factoren zoals de kennis en vaardigheden die wij hebben over (gezond) eten. We zijn gevoelig voor invloeden uit de sociale en fysieke omgeving en eten en drinken vaak producten die we altijd al gegeten en gedronken hebben. Dit betekent dat we niet alleen moeten inzetten op het vergroten van kennis en het bevorderen van gezondheidsvaardigheden, maar ook de omgeving (fysiek en sociaal) moeten aanpassen.

We willen in Venlo een omgeving creëren waarbij de gezonde en duurzame keuze de makkelijke, betaalbare, aantrekkelijke en sociaal wenselijke keuze is. Met deze Voedselagenda gaan we als gemeente voor een gezond en duurzaam Venlo. Een integrale benadering, waarbij we de hele voedselketen en de voedselomgeving beschouwen, is essentieel om positieve veranderingen teweeg te brengen. Dit doen we samen met inwoners en lokale en regionale partners. Er gebeurt in Venlo namelijk al veel op dit gebied en tegelijkertijd hebben we in Venlo ook veel kennis en ervaring.

Het uiteindelijke doel van de Venlose Voedselagenda? Het bevorderen van vitale gemeenschappen en veerkrachtige inwoners in Venlo. Hoe we dit gaan doen, leest u in deze Voedselagenda. Draagt u ook een steentje bij?

WETHOUDER FRANS SCHATORJÉ

WETHOUDER JEUGD, ONDERWIJS EN FINANCIËN

INHOUDSOPGAVE

1. Samenvatting	6	5. Ambitie en pijlers	21
2. Inleiding	8	5.1 Vijf pijlers: concretisering van de ambitie	22
2.1 Maatschappelijke aanleiding	8	5.2 Pijler 1: Venlonaren eten duurzame en lokale voeding	22
2.2 De voedselagenda	9	5.3 Pijler 2: Venlo heeft een circulair voedselsysteem	23
3. Visies en kaders	10	5.4 Pijler 3: In Venlo heeft iedereen toegang tot gezonde voeding	24
3.1 Nationaal	10	5.5 Pijler 4: Venlonaren leven in een gezonde voedselomgeving	25
3.1.1 Nationaal Preventieakkoord & GALA	10	5.6 Pijler 5: Venlonaren hebben kennis van en zijn bewust van gezonde en duurzame voeding	26
3.2 Regionaal	11	5.7 Onze uitgangspunten	27
3.2.1 Regio Deal Noord-Limburg "Gezonde Regio"	11	6. Wat doen we al?	30
3.3 Lokaal	11	6.1 Pijler 1: Venlonaren eten duurzame en lokale voeding	30
3.3.1 Venlo 2040 Strategische Visie	11	6.2 Pijler 2: Venlo heeft een circulair voedselsysteem	30
3.3.2 Samen verder bouwen aan een gezond Venlo	11	6.3 Pijler 3: In Venlo heeft iedereen toegang tot gezonde voeding	31
3.3.3 Fier op Venlo	12	6.4 Pijler 4: Venlonaren leven in een gezonde voedselomgeving	31
3.3.4 Integrale Visie Openbare Ruimte	12	6.5 Pijler 5: Venlonaren hebben kennis van en zijn bewust van gezonde en duurzame voeding	32
3.3.5 Agenda groen en water	12	7. Wat gaan we doen!	32
3.3.6 Beleidskader Geldzorgen	13	7.1 Pijler 1: Venlonaren eten duurzame en lokale voeding	33
3.3.7 Economische Visie Venlo 2030	13	7.2 Pijler 2: Venlo heeft een circulair voedselsysteem	34
3.3.8 Grondstoffenplan 2030	14	7.3 Pijler 3: In Venlo heeft iedereen toegang tot gezonde voeding	35
3.3.9 Venlo.Fit Sportvisie 2030	14	7.4 Pijler 4: Venlonaren leven in een gezonde voedselomgeving	36
3.4 Samenhang en synergie	14	7.5 Pijler 5: Venlonaren hebben kennis van en zijn bewust van gezonde voeding	37
4. Probleemanalyse	15	8. Monitoring & Evaluatie	38
4.1 Ons voedselsysteem	16	8.1 Impactgericht werken	38
4.2 Wat zijn de grootste uitdagingen met betrekking tot ons huidige voedselsysteem?	18	8.2 Jaarlijkse rapportage	39
4.3 De uitdagingen in context van het voedselsysteem	19	8.3 Aansluiten bij herijkingsmomenten Fier op Venlo	39
		9. Financieel kader	39

1. SAMENVATTING

In de moderne wereld staan we voor urgente uitdagingen die direct invloed hebben op voedsel en gezondheid. Denk hierbij aan klimaatverandering, voedselverspilling, biodiversiteitsverlies, sociale ongelijkheid en de prevalentie van ongezonde voeding. In Venlo, een stad waar 36% van de volwassenen één of meerdere aandoeningen heeft (vergeleken met een landelijk gemiddelde van 30%), is de noodzaak voor actie op het gebied van voedsel en gezondheid bijzonder hoog.

De Venlose Voedselagenda is niet zomaar een document; het is een antwoord, een concretiseringslag van het accent "De Kracht van Voeding" uit het beleidskader "Fier op Venlo". Dit beleidskader benadrukt de unieke positie van voeding als een krachtige tool voor sociale

verandering en gezondheid. De Voedselagenda is dan ook ontwikkeld als een groeidocument, een levende blauwdruk die een integrale benadering van het gehele voedselsysteem biedt. Het uiteindelijke doel? Het bevorderen van vitale gemeenschappen en veerkrachtige inwoners in Venlo.

De vijf pijlers van de Voedselagenda zijn het resultaat van een grondige analyse van het complete voedselsysteem, waarbij integraliteit centraal stond. Deze analyse zorgde ervoor dat er een holistisch beeld ontstond, waarbij elk aspect van het voedselsysteem werd bekeken en geëvalueerd. De pijlers zijn vervolgens in nauwe samenwerking met relevante beleidsvelden opgesteld.

1.
**VENLONAREN ETEN
DUURZAME EN LOKALE
VOEDING**

Kern:

Het stimuleren van lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel.

2.
**VENLO HEEFT
EEN CIRCULAIR
VOEDSELSYSTEEM**

Kern:

Het minimaliseren van voedselverspilling en het bevorderen van een circulaire economie.

3.
**IN VENLO HEEFT IEDEREEN
TOEGANG TOT GEZONDE
VOEDING**

Kern:

Gezonde voeding moet voor iedereen bereikbaar en betaalbaar zijn.

4.
**VENLONAREN LEVEN
IN EEN GEZONDE
VOEDSELOMGEVING**

Kern:

De omgeving moet gezonde keuzes stimuleren en ondersteunen.

5.
**VENLONAREN HEBBEN
KENNIS VAN EN ZIJN
BEWUST VAN GEZONDE
EN DUURZAME VOEDING**

Kern:

Educatie en bewustwording zijn cruciaal.

De pijlers vormen de ruggengraat van de Voedselagenda en dienen de komende jaren als leidraad voor de acties en initiatieven in Venlo. Door samen te werken met inwoners, maatschappelijke organisaties, voedselproducenten en andere belanghebbenden, streeft Venlo naar een gezond, duurzaam en inclusief voedselsysteem.

Tot slot is het belangrijk te benadrukken dat de Voedselagenda geen statisch document is. Het is een dynamisch instrument dat regelmatig zal worden geëvalueerd en bijgesteld op basis van de voortgang, de behaalde resultaten en de veranderende behoeften van de gemeenschap.

2. INLEIDING

2.1 MAATSCHAPPELIJKE AANLEIDING

De hedendaagse samenleving staat voor een reeks urgente uitdagingen die een directe impact hebben op voedsel en gezondheid. Problemen zoals klimaatverandering, voedselverspilling, biodiversiteitsverlies, sociale ongelijkheid en de prevalentie van ongezonde voeding zijn complex en met elkaar verweven. Deze uitdagingen hebben niet alleen grote gevolgen voor het milieu, maar ook voor de volksgezondheid. In het bijzonder wordt de veranderde voedselomgeving steeds vaker aangewezen als een belangrijke oorzaak van de huidige obesitasproblematiek.

Ook in Venlo zijn er veel mensen die te maken hebben met een ongezonde leefstijl, fysieke problemen en chronische ziekten. Overmatige en ongezonde voedselconsumptie leidt tot een toename van gezondheidsschade door overgewicht, obesitas en andere leefstijlgerelateerde ziekten. Het aantal Venlose inwoners met een chronische aandoening ligt boven het regionale en landelijke gemiddelde. Zo heeft 36% van alle volwassenen in Venlo één of meerdere aandoeningen, terwijl het landelijk gemiddelde 30% is.

Daarnaast ligt de gemiddelde levensverwachting bij geboorte voor mensen met een inkomen in de laagste inkomensklasse momenteel op 77 jaar, tegenover ruim 84 jaar binnen de hoogste inkomensklasse. Uit onderzoek blijkt dat sociaaleconomische ongelijkheid tussen bevolkingsgroepen verschillen in welzijn en (ervaren) gezondheid kan verklaren. Venlo kent een relatief hoog aantal huishoudens met een relatief lage sociaaleconomische status. Daardoor komen armoede, laaggeletterdheid en een hoger gebruik van specialistische zorg hier relatief vaak voor. Dit maakt de aandacht voor gezonde en betaalbare voeding extra urgent.

Leefstijl en de kwaliteit van de sociale en fysieke omgeving hebben invloed op de gezondheid. Bijna 20% van de ziektelast in Nederland wordt veroorzaakt door ongezond gedrag.

Veel voorkomende aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en kanker, kunnen dus vaak ook voorkomen worden. Dit heeft potentieel een groot positief effect op de (ervaren) kwaliteit van leven en participatie in de samenleving.

De complexiteit van deze problematiek en de onderlinge samenhang tussen de verschillende vraagstukken benadrukken de noodzaak van een doeltreffende aanpak op het gebied van voedsel en gezondheid. Een integrale benadering, waarbij we de gehele voedselketen en de voedselomgeving beschouwen, is essentieel om positieve veranderingen teweeg te brengen.

2.2 DE VOEDSELAGENDA

Het voedselsysteem vormt de essentiële basis van onze samenleving, maar wordt geconfronteerd met tal van uitdagingen die een dringende behoefte aan actie op het gebied van voedsel en gezondheid aantonen. Als reactie op de problemen die in hoofdstuk 4 zijn geschetst, hebben we de Voedselagenda ontwikkeld. Deze agenda is een groeidocument, niet in beton gegoten, maar ontworpen om te evolueren en zich aan te passen aan nieuwe inzichten en veranderende omstandigheden.

Deze agenda biedt een integrale benadering van het gehele voedselsysteem, met als doel vitale gemeenschappen en veerkrachtige inwoners te bevorderen. Het richt zich op alle elementen van het voedselsysteem, van productie en consumptie tot distributie en afvalbeheer, en erkent de onderlinge samenhang tussen de verschillende problemen.

De totstandkoming van de Voedselagenda is mede mogelijk gemaakt door de waardevolle bijdragen en samenwerking met partijen zoals Stichting

Voedseltuinen Venlo, Stichting Voedselbank Venlo, Stichting Resto VanHarte en vele anderen. Hun inzichten en expertise hebben bijgedragen aan de vorming van deze agenda en blijven een cruciale rol spelen in de verdere ontwikkeling ervan.

In samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties, voedselproducenten en andere belanghebbenden, streven we naar een gezond, duurzaam en inclusief voedselsysteem dat welzijn en gezondheid bevordert en de veerkracht van onze toekomstige voedselvoorziening waarborgt. Door inwoners te stimuleren gezonder te leven, bieden we meer perspectief voor welzijn, vitaliteit en brede welvaart. Door onze krachten te bundelen en gezamenlijke acties en initiatieven te ontplooiën, kunnen we positieve veranderingen teweegbrengen en streven naar vitale gemeenschappen en veerkrachtige inwoners in Venlo.

3. VISIES EN KADERS

In de Voedselagenda hebben we verschillende beleidsdocumenten op landelijk, regionaal en lokaal niveau meegenomen die een invloed hebben op het voedsel- en gezondheidsbeleid. In dit hoofdstuk willen we de relatie tussen deze beleidsdocumenten en de Voedselagenda verduidelijken door de belangrijkste uitdagingen te benoemen. Hieronder volgt een nadere toelichting op de belangrijkste opgaven uit deze visies met betrekking tot voeding en gezondheid in relatie tot de Voedselagenda.

3.1 NATIONAAL

3.1.1 NATIONAAL PREVENTIEAKKOORD & GALA

Het Nationale Preventieakkoord is een belangrijk beleidsdocument dat gericht is op het bevorderen van een gezonde leefstijl en het voorkomen van gezondheidsproblemen in Nederland. Het richt zich op drie hoofdthema's: roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Binnen de Voedselagenda draagt men actief bij aan het Nationale Preventieakkoord door maatregelen te treffen die gericht zijn op het terugdringen van overgewicht en het bevorderen van gezonde voedingsgewoonten. Hierbij wordt ingezet op onder andere het stimuleren van gezonde voedingskeuzes, het verminderen van de consumptie van ongezonde producten en het bevorderen van een gezonde voedselomgeving, waarin gezonde voeding gemakkelijk beschikbaar en betaalbaar is voor alle inwoners.

Als integraal onderdeel van het beleid rondom volksgezondheid, is de Voedselagenda nauw verweven met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit akkoord streeft naar diverse gezamenlijke doelen die ook in de Voedselagenda tot uiting komen. Denk hierbij aan het verkleinen van gezondheidsachterstanden, het versterken van de sociale basis, het stimuleren van een gezonde leefstijl, bijdragen aan vitaal ouder worden en het creëren van een gezonde fysieke leefomgeving. Het Nationaal Preventieakkoord vindt zijn lokale uitwerking in het Venlose Leefstijlakkoord.

3.2 REGIONAAL

3.2.1 REGIO DEAL NOORD-LIMBURG "GEZONDE REGIO"

De Regio Deal Noord-Limburg richt zich op diverse doelen gerelateerd aan voeding en gezondheid. Deze doelen omvatten:

1. Future Farming:

Het creëren van een innovatief en ondernemend systeem rondom duurzame landbouw en gezonde voeding. De focus ligt op het stimuleren van kennisuitwisseling en het vormen van allianties om te innoveren in de agro-industrie.

2. Vitaal en Gezond:

Het doel is de gezonde levensverwachting te verhogen met aandacht voor gezonde levens- en eetstijlen, preventie vanaf de vroege jeugd en het ontwikkelen van gepersonaliseerde voedingsprogramma's. Daarnaast wordt er ingezet op de bewustwording van gezonde voeding en leefstijl bij kinderen en hun ouders.

De Voedselagenda draagt bij aan deze doelen door in te zetten op duurzame landbouwpraktijken en innovaties in gezonde voeding. Daarnaast draagt het bij aan de gezondheid van de bevolking door bewustzijn en onderwijs over gezonde eetgewoonten te bevorderen.

3.3 LOKAAL

3.3.1 VENLO 2040 STRATEGISCHE VISIE

De Voedselagenda speelt een cruciale rol bij het realiseren van de ambities van de strategische visie Venlo 2040 waar onder andere de ambitie wordt vermeld om de "Gezondste Regio" te worden in 2040. In de eerste plaats draagt de Voedselagenda bij aan het creëren van lokale voedselproductie en een gezond en duurzaam voedselsysteem in Venlo. Daarnaast draagt de Voedselagenda bij aan de bevordering van gezondheid en welzijn in Venlo. Door te focussen op gezonde voeding en het verminderen van voedselverspilling, draagt de Voedselagenda bij aan het bevorderen van een gezonde levensstijl en het welzijn van de inwoners van Venlo. Tot slot speelt lokale gezonde voeding ook een belangrijke rol in het economisch welzijn van onze stad.

3.3.2 SAMEN VERDER BOUWEN AAN EEN GEZOND VENLO!

In het recente coalitieakkoord, getiteld "Samen verder bouwen aan een gezond Venlo!", wordt de Voedselagenda benadrukt als een belangrijk instrument om een gezonde en duurzame gemeenschap te realiseren. Door de focus te leggen op gezonde voeding, het terugdringen van (ernstig) overgewicht en het promoten van duurzaam en lokaal geproduceerd voedsel, streven we naar een gezonde leefstijl voor alle inwoners.

3.3.3 FIER OP VENLO!

De Voedselagenda is de praktische vertaling van het accent “Kracht van Voeding” binnen Fier op Venlo. Het richt zich op het bevorderen van gezonde voeding, het creëren van een duurzaam voedselsysteem en het versterken van sociale cohesie. Door educatie, stimuleren van lokale voedselproductie en ondersteunen van ontmoetingsplekken rondom voeding, streven we naar een gezonde en florierende samenleving waarin voeding een centrale rol speelt.

In Fier op Venlo streven we als gemeente ernaar om de stad Venlo te transformeren tot een vitale en duurzame gemeenschap. Een gezond en duurzaam voedselsysteem speelt een cruciale rol bij het realiseren van deze ambitie. Het verbindt verschillende aspecten van ons dagelijks leven, zoals gezondheid, milieu, sociale inclusie en economie. Door voeding centraal te stellen in onze agenda, kunnen we positieve veranderingen teweegbrengen die een breed scala aan beleidsterreinen omvatten.

3.3.4 INTEGRALE VISIE OPENBARE RUIMTE (IVOR)

Een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving staat centraal in zowel de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) van de gemeente Venlo als de Voedselagenda. Beide beleidsstukken streven naar een duurzame inrichting van de openbare ruimte en leggen de nadruk op het bevorderen van een gezonde leefstijl. Door de implementatie van de Voedselagenda worden concrete stappen genomen om een gezonde voedselomgeving te creëren binnen de openbare ruimte. De Voedselagenda draagt daarmee bij aan de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de IVOR, waardoor zowel inwoners, ondernemers als bezoekers kunnen profiteren van een gezonde openbare ruimte.

3.3.5 AGENDA GROEN EN WATER

De Voedselagenda levert een waardevolle bijdrage aan de ambities van de Agenda Groen en Water door meerdere facetten aan te pakken die verband houden met leefbaarheid en een duurzame en gezonde leefomgeving. Door het bevorderen van gezonde voeding, het stimuleren van lokale voedselproductie en het promoten van groene initiatieven draagt de Voedselagenda bij aan een gezondere leefstijl, versterking van sociale cohesie, klimaatadaptatie en het verhogen van biodiversiteit. Zo werken beide agenda's samen aan een leefbare en duurzame stad, waarin groen, water en voedsel centrale pijlers vormen.

3.3.6 BELEIDSKADER GELDZORGEN

De Voedselagenda streeft naar gezondheid en welzijn door de toegankelijkheid en beschikbaarheid van voedszaam en duurzaam voedsel te bevorderen. In overeenstemming met het ‘Beleidskader Geldzorgen’, richten we ons op voedselzekerheid en armoedevermindering. We benadrukken het belang van een gezond dieet, het verminderen van voedselverspilling en het ondersteunen van lokaal geproduceerd voedsel. Onze aanpak is erop gericht om gezond eten betaalbaar en toegankelijk te maken voor iedereen, ondanks economische uitdagingen. We streven ernaar om sociaal economische gezondheidsverschillen te verkleinen en werken samen aan een toekomst waarin gezond voedsel binnen ieders bereik ligt.

3.3.7 ECONOMISCHE VISIE VENLO 2030

De Voedselagenda en de Economische Visie van Venlo delen gemeenschappelijke thema's van duurzaamheid, welzijn en inclusiviteit. De Voedselagenda, met haar focus op toegankelijkheid en beschikbaarheid van voedszaam en duurzaam voedsel, resoneert met de Economische Visie die streeft naar een duurzame en inclusieve economie. Beide documenten erkennen de rol van armoedevermindering in het bevorderen van welzijn. Bovendien, de inzet van de Voedselagenda om voedselverspilling te verminderen, sluit aan bij de duurzaamheidsdoelstellingen van de Economische Visie. Samen vormen ze een gecoördineerde benadering van de sociale en economische ontwikkeling van Venlo.

3.3.8 GRONDSTOFFENPLAN 2030

Het Grondstoffenplan 2030 van Venlo en de Voedselagenda delen een gemeenschappelijke visie op duurzaamheid en kringloopdenken. Het Grondstoffenplan richt zich op het minimaliseren van afval en het maximaliseren van hergebruik, terwijl de Voedselagenda focust op lokaal, gezond en duurzaam voedsel. Beide plannen erkennen de noodzaak van een circulaire economie. De synergie ligt in de mogelijkheid om voedselafval te verminderen en te hergebruiken binnen het grondstoffenplan, terwijl de Voedselagenda bijdraagt aan de productie van duurzame grondstoffen. Deze gedeelde doelen versterken elkaar, waardoor Venlo een stap dichterbij een duurzame toekomst komt.

3.3.9 VENLO.FIT SPORTVISIE 2030

De Voedselagenda in Venlo draagt bij aan zowel de Venlo.Fit Sportvisie 2030 als het streven naar een gezonde voedselomgeving. Binnen de Sportvisie wordt gestreefd naar een gezonde leefstijl, inclusief gezonde voeding bij sportclubs en verenigingen. Samen met sportverenigingen en andere partners wordt gewerkt aan het creëren van een gezonde voedselomgeving waarin gezonde voedingskeuzes de norm zijn. Door de synergie tussen de Voedselagenda en de Venlo.Fit Sportvisie 2030 ontstaat een integrale aanpak waarin gezondheid, duurzaamheid, voeding en sport samenkomen.

3.4 SAMENHANG EN SYNERGIE

In de uitvoering van de Voedselagenda wordt actief verbinding gelegd met relevante beleidsterreinen. Hieronder vallen niet alleen voeding en gezondheid, maar ook economie, milieu, sociale zaken, onderwijs en ruimtelijke planning. Door deze integrale benadering kunnen we de complexiteit van het voedselsysteem aanpakken en duurzame oplossingen vinden. Het stelt ons in staat om synergieën te creëren, middelen efficiënt te gebruiken en een breder scala aan doelen te bereiken.

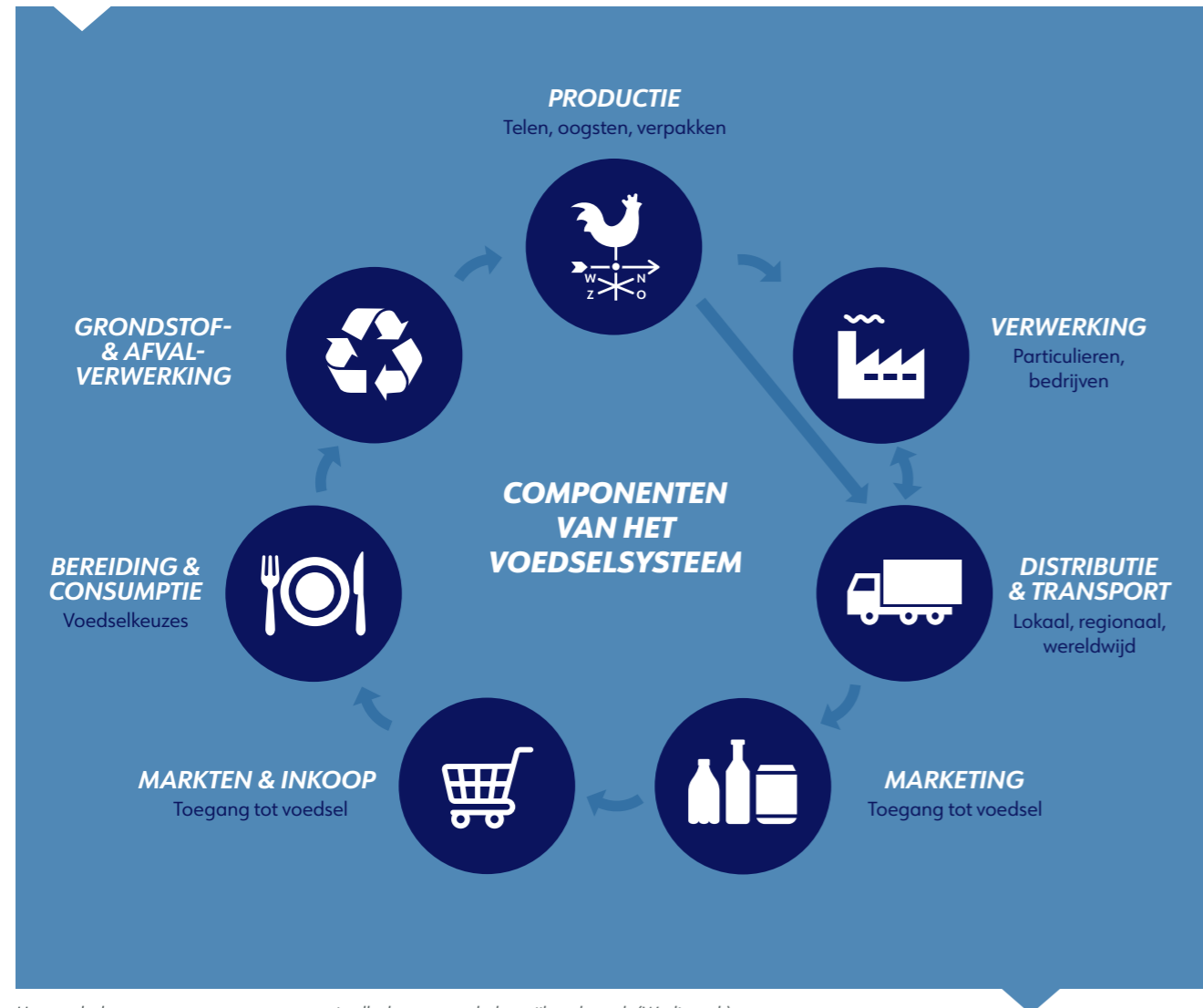

4. PROBLEMANALYSE

In dit hoofdstuk wordt een gedetailleerde analyse van het voedselsysteem gepresenteerd. Allereerst wordt er een uitgebreide uitleg gegeven over de structuur en werking van het voedselsysteem, om een fundamenteel begrip te creëren voor de daaropvolgende discussies. Vervolgens wordt er een systematische evaluatie uitgevoerd van de meest prominente problemen die inherent zijn aan ons huidige voedselsysteem. Deze problemen worden niet alleen geïdentificeerd, maar ook in context geplaatst binnen de specifieke segmenten van het voedselsysteem. Dit proces stelt ons in staat de complexiteit van de problemen te ontrafelen en de onderlinge relaties te begrijpen. Door deze grondige analyse krijgen we een helder beeld van de uitdagingen die we moeten aangaan om een duurzamer en rechtvaardiger voedselsysteem te ontwikkelen.

4.1 ONS VOEDSELSYSTEEM

Het voedselsysteem is een complex en onderling verbonden netwerk van activiteiten en processen die betrokken zijn bij het produceren, verwerken, distribueren, consumeren en verwerken van voedsel. Om inzicht te krijgen in de werking van het voedselsysteem en de uitdagingen die het met zich meebrengt, is het belangrijk om de zeven cruciale elementen te begrijpen: Voedselproductie, Distributie & Aggregatie, Voedselverwerking, Marketing, Markten & Inkoop, Bereiding & Consumptie, en Grondstof- & Afvalverwerking.

Het voedselsysteem: een ecosysteem waarin elk element een belangrijke rol speelt (Werlin, z.d.).

Productie:

Dit element omvat de teelt, het fokken van dieren en het oogsten van gewassen en andere voedingsbronnen. Voedselproductie is afhankelijk van factoren zoals klimaat, bodemkwaliteit, beschikbaarheid van water, technologie, arbeid en input zoals zaden, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.

Verwerking:

In dit stadium wordt voedsel getransformeerd van zijn ruwe vorm tot producten die geschikt zijn voor consumptie. Dit omvat activiteiten zoals het wassen, snijden, verhitten, verpakken en conserveren van voedsel om houdbaarheid, veiligheid en aantrekkelijkheid voor de consument te waarborgen.

Distributie & transport:

Distributie verwijst naar het transport van voedsel van productielocaties naar verwerkingsfaciliteiten, groothandelaren, detailhandelaren en consumenten. Aggregatie is het samenbrengen van voedsel van verschillende producenten om grotere hoeveelheden te creëren, waardoor logistiek, opslag en verkoop efficiënter worden.

Marketing:

Marketing omvat alle activiteiten en strategieën die worden gebruikt om voedselproducten te promoten en te verkopen, zoals reclame, prijsstelling, branding en productpositionering. Het doel van marketing is om de vraag naar voedselproducten te stimuleren en tegelijkertijd de winstgevendheid van producenten en detailhandelaren te verhogen.

Markten & Inkoop:

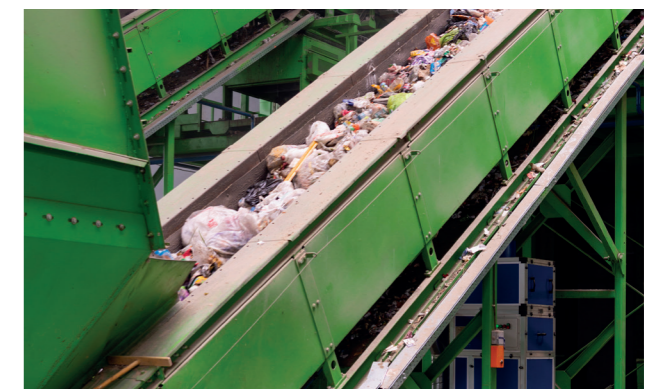
Dit element heeft betrekking op de verkooppunten en kanalen waar voedsel wordt gekocht, zoals supermarkten, boerenmarkten, horeca en online platforms. Het omvat ook het inkoopbeleid en de besluitvorming van detailhandelaren, groothandelaren en consumenten met betrekking tot voedselproducten.

Bereiding & Consumptie:

Dit stadium omvat de activiteiten en processen die plaatsvinden wanneer voedsel wordt bereid, gekookt en geconsumeerd door individuen en huishoudens. Het omvat ook voedselvoorkeuren, eetgewoonten, culturele praktijken en de impact van voedsel op gezondheid en welzijn.

Grondstof- & Afvalverwerking:

Dit element richt zich op het beheer van voedsel gerelateerde grondstoffen en afvalstromen, zoals het verzamelen, verwerken en recyclen van voedselverpakkingen, organisch afval en voedselresten. Dit element omvat tevens het verminderen van voedselverspilling en het bevorderen van een circulaire economie binnen het voedselsysteem. Afval bestaat immers niet. Alles is een grondstof (circulair), soms hoogwaardig en soms laagwaardig.

Het is erg belangrijk om naar het complete voedselsysteem te kijken als we de problemen rondom voeding willen begrijpen. Een aanpak waarbij we naar het geheel kijken, helpt ons om de ingewikkelde en veranderende aspecten van het voedselsysteem beter te begrijpen.

Bij het bedenken van oplossingen rondom eten is het eveneens belangrijk om het voedselsysteem als geheel te benaderen. Dit komt doordat oplossingen die zich op één specifiek aspect richten, onbedoelde neveneffecten kunnen hebben op andere delen van het systeem. Deze brede aanpak zorgt er ook voor dat verschillende sectoren en belanghebbenden beter samenwerken. Dit kan leiden tot vernieuwende oplossingen die passen bij veranderende omstandigheden. Wij houden daarbij rekening met oplossingen die binnen onze beïnvloedingssfeer liggen. Onze aandacht gaat uit naar oplossingen waar we ook daadwerkelijk invloed hebben.

4.2 WAT ZIJN DE GROOTSTE UITDAGINGEN MET BETREKKING TOT ONS HUIDIGE VOEDSELSYSTEEM?

Het voedselsysteem wordt geconfronteerd met een reeks complexe uitdagingen en problemen op zowel nationaal als internationaal niveau. Deze uitdagingen hebben invloed op de economie, het milieu, de volksgezondheid en sociale gelijkheid. Enkele van de belangrijkste uitdagingen en problemen zijn:

■ Klimaatverandering:

De landbouw en voedselproductie zijn zowel oorzaken als slachtoffers van klimaatverandering. Ze dragen bij aan de uitstoot van broeikasgassen en ontbossing, terwijl ze ook worden beïnvloed door veranderende weerspatronen, extreme gebeurtenissen en verlies van vruchtbare landbouwgrond.

■ Voedselverspilling:

Wereldwijd gaat ongeveer een derde van al het geproduceerde voedsel verloren of wordt verspild. Voedselverspilling draagt bij aan klimaatverandering, verspilling van hulpbronnen en sociale ongelijkheid en vormt een groot obstakel voor het bereiken van voedselzekerheid.

■ Verlies van biodiversiteit:

Intensieve landbouwpraktijken, ontbossing en vervuiling leiden tot een afname van de biodiversiteit, wat resulteert in verminderde veerkracht van ecosystemen en verhoogde kwetsbaarheid voor ziekten en plagen.

■ Sociale ongelijkheid:

Het voedselsysteem speelt een cruciale rol in het bestendigen en verergeren van sociale ongelijkheid. Dit komt tot uiting in ongelijke toegang tot gezond en voedzaam voedsel, uitbuiting van arbeidskrachten en oneerlijke verdeling van hulpbronnen en economische voordelen.

■ Ongezonde voeding:

Ongezonde voedingspatronen en voedselomgevingen dragen bij aan de wereldwijde toename van chronische ziekten, zoals obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten. Dit leidt tot een aanzienlijke gezondheids- en economische last op zowel individuen als samenlevingen.

4.3 DE UITDAGINGEN IN CONTEXT VAN HET VOEDSELSYSTEEM

In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op de locatie van de geïdentificeerde problemen binnen de verschillende elementen van het voedselsysteem. Het doel hiervan is om de complexe problematiek te ontrafelen en te verkleinen tot meer beheersbare onderdelen. Dit stelt ons in staat om gericht beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Bovendien helpt het de onderlinge relaties tussen de problemen te begrijpen, wat essentieel is voor het ontwikkelen van een geïntegreerde aanpak.

■ Voedselproductie:

De intensivering van de landbouw heeft geleid tot verlies van biodiversiteit, ontbossing en uitstoot van broeikasgassen. Bovendien is de productie van dierlijke eiwitten een belangrijke bron van milieuproblemen, zoals vervuiling en ontbossing. Omgekeerd heeft klimaatverandering een directe invloed op de voedselproductie, door veranderende weerspatronen en de beschikbaarheid van hulpbronnen.

■ Distributie & Aggregatie:

Het vervoer en de opslag van voedsel dragen bij aan de uitstoot van broeikasgassen en de ecologische voetafdruk van het voedselsysteem. Bovendien versterkt een inefficiënte distributie voedselverspilling en sociale ongelijkheid in termen van toegang tot voedsel.

Voedselverwerking:

Verwerking van voedsel kan leiden tot verlies van voedingsstoffen en de toevoeging van ongezonde ingrediënten, zoals suikers, vetten en zout. Dit draagt bij aan de prevalentie van ongezonde voedingspatronen en de toename van chronische ziekten.

Marketing:

Aggressieve marketingstrategieën, met name gericht op ongezonde voedingsmiddelen, versterken de consumptie van ongezond voedsel en dragen bij aan gezondheidsproblemen zoals obesitas en diabetes. Bovendien kan marketing bijdragen aan voedselverspilling, door de promotie van overconsumptie en het creëren van onrealistische esthetische normen voor voedselproducten.

Markten & Inkoop:

De huidige marktstructuren en inkooppraktijken versterken sociale ongelijkheid en dragen bij aan ongelijke toegang tot gezond en duurzaam voedsel. Bovendien kunnen oneerlijke handelspraktijken en prijsmechanismen bijdragen aan de exploitatie van arbeiders en het verlies van biodiversiteit.

Bereiding & consumptie:

Ongezonde voedingspatronen, gekoppeld aan voedselomgevingen en culturele factoren, dragen bij aan de wereldwijde last van chronische ziekten. Bovendien versterkt de manier waarop voedsel wordt bereid en geconsumeerd voedselverspilling en de ecologische voetafdruk van het voedselsysteem.

Grondstof- & Afvalverwerking:

Een inefficiënte benutting van grondstoffen en het gebrek aan effectieve afvalverwerkingsstrategieën dragen bij aan de milieubelasting van het voedselsysteem. Daarnaast verergeren voedselverspilling en het onjuist beheer van afvalbronnen de uitdagingen die gepaard gaan met klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en vervuiling.

Na het analyseren van de uitdagingen binnen ons lokale voedselsysteem, zien we een duidelijke noodzaak om een duurzamere en rechtvaardigere benadering van voedsel in Venlo te ontwikkelen. Deze uitdagingen bieden ons de kans om ons lokale voedselsysteem te herzien, met de nadruk op duurzaamheid, gezondheid, toegankelijkheid en veerkracht. Dit heeft geleid tot de formulering van vijf concrete pijlers, die specifiek gericht zijn op het aanpakken van de belangrijkste uitdagingen binnen onze gemeente, terwijl we tegelijkertijd streven naar een positieve impact op ons lokale milieu, onze economie en onze gemeenschap.

5. AMBITIE EN PIJLERS

We hebben de inzichten uit de uitdagingen van het voedselsysteem vertaald naar de ambitie voor Venlo. Door te kijken naar de problemen die we hebben geïdentificeerd, zoals klimaatverandering, voedselverspilling, verlies van biodiversiteit, sociale ongelijkheid en ongezonde voeding, zijn we gekomen tot een vijftal pijlers. Deze pijlers zijn afgeleid van de problemen die we gaan aanpakken, binnen onze beïnvloedingsfeer vallen en zijn ontworpen om ons te helpen onze ambitie te bereiken:

“Venlose inwoners maken deel uit van vitale gemeenschappen, geworteld in een duurzaam, circulair en toegankelijk voedselsysteem dat welzijn, brede welvaart en gezondheid bevordert, en de veerkracht van haar toekomstige voedselvoorziening waarborgt.”

5.1 VIJF PIJLERS: CONCRETISERING VAN DE AMBITIE

Deze ambitie wordt concreet gemaakt door vijf centrale pijlers, die elk een specifiek aspect van onze ambitie belichamen. Deze pijlers vormen de basis van onze strategie om de uitdagingen in ons voedselsysteem aan te pakken en onze ambitie te realiseren. Elke pijler vertegenwoordigt een belangrijk aspect van een duurzaam, circulair en inclusief voedselsysteem dat de leefbaarheid bevordert en helpt ons om onze visie voor Venlo te realiseren. We hebben deze pijlers in samenwerking met verschillende partners en beleidsterreinen opgesteld om een zo integraal mogelijke aanpak te waarborgen:

5.2 PIJLER 1: VENLONAREN ETEN DUURZAME EN LOKALE VOEDING

De kern van deze pijler is het streven naar duurzame en lokale voeding. In een wereld die steeds meer te lijden heeft onder de gevolgen van klimaatverandering en de uitputting van natuurlijke hulpbronnen, is de noodzaak om ons voedselsysteem duurzamer en efficiënter te maken nooit eerder zo groot geweest.

Ons doel is om een verschuiving te bevorderen naar duurzaam en lokaal geproduceerd voedsel. We willen dat de inwoners van Venlo zich bewust zijn van de invloed die hun voedselkeuzes hebben op het milieu en op hun gemeenschap. Hierbij gaat het niet alleen om de plaats van herkomst van het voedsel, maar ook om wat er wordt gegeten en hoe het wordt geproduceerd. Duurzame productiemethoden en de keuze voor plantaardige voeding kunnen bijvoorbeeld een aanzienlijke impact hebben op de vermindering van de milieubelasting.

De agrarische sector speelt een belangrijke rol in dit proces. Door duurzaam en lokaal te consumeren, ondersteunen we onze lokale boeren en voedselproducenten en verminderen we de milieu-impact die gepaard gaat met langdurig transport. Daarnaast is het voor ons als gemeente essentieel om aan te sluiten bij de landelijk ingezette transitie naar biologische en natuurinclusieve landbouw. Deze transitie draagt concreet bij aan het produceren van duurzame voeding voor onze inwoners.

Duurzaamheid betekent echter niet alleen zorg dragen voor het milieu, maar ook het bevorderen van sociale inclusie en het opbouwen van vitale gemeenschappen. Lokale voedselproductie brengt mensen samen en moedigt stadslandbouw aan, wat een belangrijke rol kan spelen in het bevorderen van sociale cohesie en het creëren van een gevoel van gemeenschap.

Als gemeente Venlo erkennen we de kracht van onze inwoners in het realiseren van deze ambitie. Daarom zetten we ons in het kader van 'Fier op Venlo' in om lokale groene (burger)initiatieven te faciliteren en te ondersteunen. We geloven dat de impact van onze inspanningen wordt versterkt door de actieve betrokkenheid en het eigenaarschap van onze inwoners.

5.3 PIJLER 2: VENLO HEEFT EEN CIRCULAIR VOEDSELSYSTEEM

Het tweede fundament van onze strategie is het nastreven van een circulair voedselsysteem in Venlo, waarbij we ernaar streven om de impact van voedselverspilling te minimaliseren en de efficiëntie van onze grondstoffengebruik te maximaliseren. Dit gaat verder dan alleen het recyclen van afval; het gaat om een verandering in de manier waarop we onze voedselproductie en -consumptie benaderen en beheren. Dit is een ambitieuze doelstelling, waarbij we met gefaseerde bouwstenen binnen de invloedssfeer van de gemeente gestaag naar deze pijler toewerken.

De kern van onze aanpak ligt in het toepassen van de 'cradle to cradle' principes. Hierbij wordt de waarde van producten en materialen zo lang mogelijk behouden en wordt afval tot een minimum beperkt. In plaats van een lineair systeem waarbij grondstoffen zoals voedsel wordt omgezet in producten die uiteindelijk als afval eindigen, streven we naar een circulair systeem waarbij afval opnieuw wordt gebruikt als een waardevolle bron.

Dit betekent dat we streven naar het hergebruik van voeding, voedselproducten en -grondstoffen, het verwaarden van reststromen, en het minimaliseren van voedselverspilling. In deze ambitie ligt een

tweeledige verantwoordelijkheid: enerzijds verwachten we dat ondernemingen hun processen innoveren, duurzame praktijken adopteren en actief bijdragen aan een circulair voedselsysteem. Anderzijds moedigen we onze inwoners aan om bewust te consumeren, voedselverspilling in huishoudens te verminderen en actief deel te nemen aan hergebruik- en recyclinginitiatieven. Samen vormen zij de spil in het realiseren van een duurzaam voedselsysteem voor Venlo.

Hoewel we ambitieus zijn in onze doelstellingen voor een circulair voedselsysteem, erkennen we dat we nog niet over alle benodigde kennis beschikken. Het is essentieel dat we de krachten bundelen met vooraanstaande onderwijs- en onderzoekinstellingen om deze lacunes in kennis te dichten. In dit kader is de samenwerking met instellingen zoals de Brightlands Campus Greenport Venlo van cruciaal belang. Door gezamenlijk te werken, kunnen we de mogelijkheden verkennen en innovatieve oplossingen ontwikkelen die bijdragen aan het realiseren van deze pijler binnen onze Voedselagenda.

5.4 PIJLER 3: IN VENLO HEEFT IEDEREEN TOEGANG TOT GEZONDE VOEDING

Het derde fundament van onze strategie richt zich op het waarborgen van voedselzekerheid en -toegankelijkheid voor alle inwoners van Venlo, ongeacht hun sociale of economische achtergrond. We geloven dat toegang tot gezond en voedzaam voedsel een fundamenteel recht is dat bijdraagt aan het welzijn van individuen en gemeenschappen, en we streven ernaar dit te realiseren in onze stad.

Deze pijler vormt een wezenlijk onderdeel bij het bevorderen van gelijkheid en sociale inclusie, door het verminderen van voedselonzekerheid, een urgent probleem dat vaak nauw samenhangt met sociaal-economische status. Het draagt op die manier bij aan de ontwikkeling van een gezonde, duurzame en vooral inclusieve gemeenschap waarin iedere inwoner van Venlo zich gewaardeerd en betrokken voelt. Daarnaast ondersteunt deze pijler de vorming van vitale gemeenschappen door ook het sociale aspect van voeding te benadrukken. Ontmoetingsplaatsen rond voeding, zoals boerenmarkten, voedselcoöperaties, kookworkshops en andere (burger)initiatieven, bevorderen niet

alleen gezonde voedingskeuzes, maar brengen ook mensen samen, stimuleren dialoog en stimuleren sociale cohesie. Daarbij ondersteunt de gemeente actief lokale eetinitiatieven en organisaties zoals de Voedselbank, die een sleutelrol vervullen in het bestrijden van voedselonzekerheid en het bevorderen van gezonde voeding.

In deze context is het bevorderen van directe relaties tussen lokale producenten en consumenten van groot belang. Door de kortere voedselketens kunnen de kosten voor gezonde, duurzaam geproduceerde voeding verlaagd worden, waardoor het voor een breder publiek toegankelijk wordt. Dit is een strategie die de lokale economie stimuleert, de milieu-impact van het voedselsysteem vermindert en bijdraagt aan de voedselzekerheid.

Daarnaast zijn er talrijke lokale initiatieven die waardevol zijn voor het bereiken van dit doel, zoals gemeenschapstuinen waar bewoners samen groenten en fruit kunnen verbouwen, of initiatieven gericht op het verspreiden van kennis over duurzaam en lokaal geproduceerd voedsel.

5.5 PIJLER 4: VENLONAREN LEVEN IN EEN GEZONDE VOEDSELOMGEVING

De pijler "Venlonaren leven in een gezonde voedselomgeving" heeft als doel om een leefomgeving in Venlo te creëren waar gezonde voedselkeuzes de meest voor de hand liggende en gemakkelijkste opties zijn. In deze pijler wordt met name de focus gelegd op de ruimtelijke inrichting. We hanteren hierbij de definitie van het Planbureau van de Leefomgeving, waarbij de fysieke voedselomgeving wordt beschouwd als het aantal plaatsen waar voedsel te koop is, het assortiment waar mensen uit kunnen kiezen, de manier waarop voedsel wordt aangeboden, zoals verpakkingen, plaats in het schap en de prijs van voedsel.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het ruimtelijk beleid en we zijn er ons van bewust dat de locatie en de spreiding van winkels en horeca van invloed zijn op het gedrag van onze inwoners. Daarom is het ontwerpen van een (voedsel)omgeving die gezonde keuzes stimuleert van essentieel belang voor het bevorderen van de algehele gezondheid en het welzijn van de gemeenschap.

Een belangrijk aspect van deze pijler is het verminderen van de blootstelling aan fastfoodketens en het verbieden van reclame voor ongezonde voeding. Onderzoek heeft aangetoond dat deze vormen van reclame een sterke invloed hebben op onze voedselkeuzes, met name bij kinderen. Door de blootstelling aan reclame voor ongezonde voeding te verminderen en zelfs te verbieden, kunnen we een omgeving creëren die gezond gedrag bevordert en de gemeenschap beschermt tegen verleidelijke, maar ongezonde voedselkeuzes. Actief deelnemend aan de City Deal "Gezonde en Duurzame Voedselomgeving", onderzoeken we samen met andere gelijkgestemde gemeenten onder andere de mogelijkheden binnen onze invloedssfeer en zoeken we gezamenlijk naar oplossingen die bijdragen aan de realisatie van onze gedeelde ambities op het gebied van voedselbeleid.

Bovendien spelen fysieke ontmoetingsplekken gerelateerd aan voeding een centrale rol in het bevorderen van gezonde voedselkeuzes. Deze ruimtes, zoals markten, voedselcoöperaties of gemeenschapskeukens, bieden gelegenheden voor sociale interactie, educatie en participatie. Het zijn niet alleen plekken waar mensen samen kunnen komen, maar ook waar kennis en ervaring over gezonde voeding wordt gedeeld. Hierdoor wordt de sociale cohesie versterkt en worden gezonde voedingsgewoonten gestimuleerd en versterkt.

Een ander integraal onderdeel van het creëren van een gezonde voedselomgeving is de integratie van eetbaar groen in de openbare ruimte. Denk hierbij aan fruitbomen, kruidenperken of groentetuinen die voor iedereen toegankelijk zijn. Deze groene elementen dragen niet alleen bij aan een aantrekkelijk landschap, maar bieden ook directe toegang tot verse, gezonde producten voor de gemeenschap. Het bevorderen van eetbaar groen versterkt de verbinding met de natuur, stimuleert de relatie tussen voedselproductie en consumptie, en draagt bij aan het verminderen van voedselverspilling. Bovendien kan de aanwezigheid van eetbaar groen in de openbare ruimte mensen inspireren om gezondere voedselkeuzes te maken.

5.6 PIJLER 5: VENLONAREN HEBBEN KENNIS VAN EN ZIJN BEWUST VAN GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

Deze pijler legt de nadruk op het bevorderen van bewustzijn en kennis rondom gezonde voeding en duurzame voedselkeuzes onder de inwoners van Venlo. Een centraal doel van deze strategie is om een vitale en duurzame gemeenschap te ontwikkelen. In dit kader wordt er niet alleen gestreefd naar het vergroten van de kennis over de basisprincipes van voeding, maar ook naar het creëren van inzicht in de bredere impact van voedselkeuzes op zowel onze gezondheid als op het milieu.

Om dit doel te realiseren, ligt de focus op het ontwikkelen en implementeren van educatieve programma's, workshops en bewustmakingscampagnes. Deze activiteiten zijn ontworpen om de principes van gezonde voeding, voedselverspilling en duurzaamheid te bevorderen. Hierbij wordt er bijzondere aandacht besteed aan het verduidelijken van de onderlinge verbanden tussen voedselconsumptie, menselijke gezondheid en de gezondheid van onze planeet.

De uitvoering van dit plan vereist de betrokkenheid van verschillende belanghebbenden. Onderwijsinstellingen, zoals scholen, kunnen een vitale rol spelen door dergelijke educatieve programma's op te nemen in hun curricula. Bovendien kunnen organisaties in de voedingssector ook een bijdrage leveren, bijvoorbeeld door informatiemateriaal te verschaffen of deel te nemen aan bewustmakingscampagnes.

Door het vergroten van het bewustzijn en de kennis over gezonde voeding en duurzame voedselkeuzes, kunnen we een fundament leggen voor een gezonde en duurzame gemeenschap in Venlo. Daarmee levert deze pijler een belangrijke bijdrage aan de oplossing van gezondheidsproblemen en milieukwesties.

5.7 ONZE UITGANGSPUNTEN

De Voedselagenda van Venlo is stevig verankerd in het gedachtegoed van "Fier op Venlo," het overkoepelende beleidskader voor het maatschappelijk domein van onze gemeente. De uitgangspunten van "Fier op Venlo" vormen de basis waarop we onze Voedselagenda hebben gebouwd:

De Voedselagenda is niet alleen een reflectie van deze uitgangspunten; maar ook een actieve bijdrage aan hun realisatie. Door voeding als een verbindend element te gebruiken, werken we aan een vitale gemeenschap die gezondheid, welzijn en brede welvaart bevordert, een kernpunt uit de "Economische Visie Venlo 2030". Op deze manier draagt de Voedselagenda bij aan de integrale en holistische visie die "Fier op Venlo" kenmerkt, en versterkt het onze gezamenlijke inspanningen om Venlo een gezonde en veerkrachtige stad te maken.

PIJLER 1

VENLONAREN ETEN
DUURZAME
EN LOKALE VOEDING

KERN VAN DE PIJLER:
Het stimuleren van lokaal en
duurzaam geproduceerd
voedsel.

DOELEN:

- Bewustwording en educatie over duurzame en lokale voeding
- Stimuleren van duurzame en natuurinclusieve landbouw
- Bevorderen van lokale voedselproductie zoals stadslandbouw en gemeenschapstuinen (burgerinitiatieven)
- Inspireren van lokale horeca en detailhandel in de overgang naar duurzame en lokale voeding

PIJLER 2

VENLO HEEFT
EEN CIRCULAIR
VOEDSELSYSTEEM

KERN VAN DE PIJLER:
Het minimaliseren van
voedselverspilling en het
bevorderen van een circulaire
economie.

DOELEN:

- Optimalisatie van de waarde van voedselreststromen
- Vermindering van voedselverspilling bij ondernemingen
- Vermindering van voedselverspilling bij inwoners

PIJLER 3

IN VENLO HEEFT
IEDEREEN TOEGANG
TOT GEZONDE
VOEDING

KERN VAN DE PIJLER:
Gezonde voeding moet voor
iedereen bereikbaar en
betaalbaar zijn.

DOELEN:

- Bevordering van gezonde voeding als preventie
- Educatie over budgetvriendelijk, gezond eten passend bij de doelgroep
- Verrijking van voedingsaanbod bij voedselhulporganisaties
- Stimulering van gemeenschapsinitiatieven ten aanzien van voeding
- Stimulering van gezond ouder worden
- Bevordering van sociale verbinding via gemeenschappelijke maaltijden

PIJLER 4

VENLONAREN LEVEN
IN EEN GEZONDE
VOEDSELOMGEVING

KERN VAN DE PIJLER:
De omgeving moet gezonde
keuzes stimuleren en
ondersteunen.

DOELEN:

- Actief sturen op ruimtelijk beleid voor gezonde voedselkeuzes
- Verminderen van blootstelling aan ongezonde voedselreclame
- Deelname aan de City Deal "Gezonde en Duurzame Voedselomgeving"
- Bevorderen van fysieke ontmoetingsplekken rond voeding
- Integratie van eetbaar groen in de openbare ruimte

PIJLER 5

VENLONAREN HEBBEN
KENNIS VAN EN ZIJN
BEWUST VAN GEZONDE
EN DUURZAME VOEDING

KERN VAN DE PIJLER:
Educatie en bewustwording
zijn cruciaal.

DOELEN:

- Versterking van gezondheidsvaardigheden
- Integratie in onderwijscurricula
- Ondersteuning van gemeenschapsinitiatieven
- Onderzoeken van de mogelijkheden van een faciliterend platform

ONZE
UITGANGS-
PUNTEN

1. ONZE INWONERS
STAAAN CENTRAAL

2. INWONERS
KUNNEN REKENEN
OP PASSENDE
ONDERSTEUNING

3. DE GEMEENTE
GEEFT VERTROUWEN
EN BIEDT RUIMTE AAN
INITIATIEVEN VAN
INWONERS

6. WAT DOEN WE AL?

De gemeente Venlo heeft altijd de kracht van samenwerking en gemeenschapsinitiatieven erkend. In lijn met de pijlers van de Voedselagenda, zijn er al tal van activiteiten en initiatieven die bijdragen aan onze visie voor een duurzaam, circulair en toegankelijk voedselsysteem. Dit hoofdstuk belicht enkele van deze bestaande inspanningen die de basis vormen waarop we verder bouwen.

6.1 PIJLER 1: VENLONAREN ETEN DUURZAME EN LOKALE VOEDING

Venlo is een broeiest van stadslandbouwinitiatieven. Onder de vlag van Stichting Voedseltuinen Venlo bundelen diverse initiatieven hun krachten. De Stadstuinderij, bijvoorbeeld, biedt tijdens het oogstseizoen elke week verse, ecologische seizoensgroenten en bloemen aan. Rondom hun eigen oogst organiseert De Ecologische Stadstuin Venlo Oud-Zuid evenementen en bijeenkomsten, terwijl de Venlose Streekweken lokale producten in de schijnwerpers zetten. Retailers zoals Beej Benders benadrukken de waarde van lokale producten en ons eigen bedrijfsrestaurant zet lokaal geteelde groenten op de kaart door de samenwerking met Urban Ponics.

6.2 PIJLER 2: VENLO HEeft EEN CIRCULAIR VOEDSELSYSTEEM

Binnen de gemeente Venlo zetten meerdere organisaties en initiatieven zich in tegen voedselverspilling waardoor zij bijdragen aan een circulair voedselsysteem. De Voedselbank Venlo speelt hierin een rol, net als initiatieven zoals Too Good To Go, waarbij lokale winkels zoals Leurs en Jan Linders aangesloten zijn. Daarnaast is tevens de Groente & Fruitbrigade actief binnen onze gemeente, zij benadrukt het belang van het hergebruik van voedsel dat anders verspild zou worden.

Ons eigen Milieustation draagt ook bij aan een circulair voedselsysteem door het eindproduct van o.a. voedsel (compost) gratis aan haar inwoners aan te bieden, waarmee de cirkel van voedselproductie gesloten wordt. Vooruitstrevende bedrijven zijn gevestigd in onze cradle-to-cradle gemeente. Bedrijven zoals Loop transformeren bijproducten van levensmiddelen- en fermentatiebedrijven in alternatieve grondstoffen, bijdragend aan een circulaire wereld.

6.3 PIJLER 3: IN VENLO HEeft IEDEREEN TOEGANG TOT GEZONDE VOEDING

Venlo zet zich in voor een inclusieve gemeenschap waar gezonde voeding voor iedereen toegankelijk is. De Voedselbank Venlo en Stichting Voedselhulp Blerick staan in de frontlinie om ervoor te zorgen dat niemand zonder voeding zit. RestoVanharte creëert ontmoetingsplekken waar eenzaamheid plaatsmaakt voor gemeenschap en gezonde maaltijden. De Jongerenkerk Venlo organiseert wekelijkse Solidariteitsmaaltijden voor dak- en thuislozen. Includio, met zijn missie om elke wijk vitaal te maken, ondersteunt Venlonaren die zich willen inzetten voor hun buurt.

Als onderdeel van onze inspanningen om gezonde voeding toegankelijk te maken, ontvangen kinderen op Venlose scholen dagelijks fruit en/of groente, gefinancierd door het EU Schoolfruit-programma en/of het Venlo-fonds. In onze stad bloeien daarnaast ook talrijke burgerinitiatieven, zowel groot als klein, waarbij de gemeenschap zich actief inzet voor elkaar. Door samen te koken, door voor een ander te koken en door gezonde voeding beschikbaar te stellen voor de ander. Daarnaast draagt het wetenschappelijk onderbouwde concept "de Gezonde Basisschool van de Toekomst" actief bij aan deze pijler, door kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met een gezonde leefstijl en voeding.

Samen bouwen we aan een Venlo waar gezonde voeding een recht is, geen privilege.

6.4 PIJLER 4: VENLONAREN LEVEN IN EEN GEZONDE VOEDSELOMGEVING

In Venlo streven we naar een omgeving waar gezonde keuzes de norm zijn. De City Deal "Gezonde en Duurzame Voedselomgeving", waaraan 12 Nederlandse steden, 3 Ministeries en de Provincie Gelderland al deelnemen, benadrukt de noodzaak van een gezonde voedselomgeving en de rol van gemeenten hierin. Acht van deze steden experimenteren binnen de huidige wettelijke mogelijkheden, en hun ervaringen vormen een waardevolle bron voor Venlo's ambities met betrekking tot pijler 4.

Lokaal hebben we al stappen gezet met initiatieven zoals de 'tegeltaxi', waarbij inwoners hun tegels kunnen inruilen voor plantpakketten waaronder eetbare planten. Dit draagt bij aan de integratie van eetbaar groen in onze openbare ruimte.

Met deze inspanningen en de ambitie om zich bij de City Deal aan te sluiten, zet Venlo zich actief in voor een gezondere voedselomgeving voor al haar inwoners.

6.5 PIJLER 5: VENLONAREN HEBBEN KENNIS VAN EN ZIJN BEWUST VAN GEZONDE EN DUURZAME VOEDING

Venlo ziet het belang in van educatie en bewustwording rondom gezonde en duurzame voeding. We zijn gezegend met vooraanstaande onderwijsinstellingen zoals Yuverta, Gilde, Fontys, HAS en Universiteit Maastricht bevorderen we voedingskennis onder inwoners en trekken we toekomstige gezondheidsprofessionals aan. Projecten zoals "Groentehapjes in tien stapjes" en het "Groentebboxjes project" stimuleren gezonde keuzes bij de allerkleinsten. De "Gezonderdag" van OGVO en de leerstoel "Jeugd en Gezonde Voeding" bij Universiteit Maastricht versterken voedselkennis bij jongeren.

Kokerelli, KERNgezond en Lerend-Eten dragen bij aan de bewustwording en educatie rondom gezonde en duurzame voeding. Kokerelli focust op het creëren van een gezonder voedingspatroon voor kinderen door educatieve programma's en kidspanels. KERNgezond stimuleert gezonde keuzes via inspirerende activiteiten en wekelijkse KERNgezondTV-uitzendingen in de klas. Lerend-Eten maakt het gemakkelijker om bewust en gezond te eten door het leveren van gezonde lunches op scholen, met producten die direct van het land komen. Dit zijn enkele voorbeelden van hoe we samen bouwen aan bewustzijn en een duurzame gemeenschap.

7. WAT GAAN WE DOEN!

Met de Voedselagenda creëren we een startpunt en streven we naar concrete acties om onze pijlers te realiseren. We erkennen dat participatie ruimte vraagt. Daarom geven we invulling aan activiteiten op een flexibele manier, in lijn met de pijlers van de Voedselagenda. We hebben ervoor gekozen om niet alle acties dichtgetimmerd en vastgezet te hebben, om zo ruimte te bieden voor initiatieven, aanpassingen en innovaties die zich gedurende het proces voordoen en sluiten we zoveel mogelijk aan bij dat wat er al is. We benaderen onze partners om gezamenlijk en integraal uitvoering te geven aan de acties. Het streven is om een gedeelde visie te creëren en te onderhouden, zodat we samen werken aan de realisatie van onze ambitie.

Hieronder worden de actielijnen voor elke pijler overzichtelijk weergegeven. Het is belangrijk op te merken dat de pijlers aspecten bevatten die in elkaar overlopen, waardoor samenwerking en synergie tussen de verschillende actielijnen van cruciaal belang zijn. De actielijnen zijn zorgvuldig gekozen om aan te sluiten bij de behoeften en context van de gemeente Venlo.

7.1 PIJLER 1: VENLONAREN ETEN DUURZAME EN LOKALE VOEDING

Kern: Het stimuleren van lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel.

Actielijn 1.1: Bewustwording en educatie over duurzame en lokale voeding

Doel: Het vergroten van de kennis en het bewustzijn van Venlonaren over de voordelen en de noodzaak van duurzame en lokale voeding. Door educatieve programma's, workshops en campagnes willen we de gemeenschap informeren en inspireren om bewuste voedselkeuzes te maken die zowel goed zijn voor hen als voor de planeet.

Actielijn 1.2: Stimuleren van duurzame en natuurinclusieve landbouw

Doel: Het bevorderen van landbouwpraktijken die zowel duurzaam zijn als de biodiversiteit ondersteunen. Door samen te werken met lokale boeren en landbouworganisaties streven we ernaar om technieken en methoden te introduceren die de gezondheid van de bodem verbeteren, de uitstoot van broeikasgassen verminderen en de lokale fauna ondersteunen.

Actielijn 1.3: Bevorderen van lokale voedselproductie zoals stadslandbouw en gemeenschapstuinen (burgerinitiatieven)

Doel: Het ondersteunen en uitbreiden van initiatieven die zich richten op lokale voedselproductie. Door het faciliteren van ruimte, middelen en kennis willen we gemeenschapstuinen en stadslandbouwprojecten stimuleren die niet alleen vers en lokaal voedsel leveren, maar ook bijdragen aan de sociale cohesie binnen de gemeenschap.

Actielijn 1.4: Inspireren van lokale horeca en detailhandel in de overgang naar duurzame en lokale voeding

Doel: Het motiveren en inspireren van lokale horeca en detailhandel om duurzame en lokale voedselopties in hun aanbod op te nemen. Door samenwerking, workshops en incentives willen we een omgeving creëren waarin duurzaam en lokaal voedsel de norm wordt in Venlo's eet- en winkelgelegenheden.

7.2 PIJLER 2: VENLO HEEFT EEN CIRCULAIR VOEDSELSYSTEEM

Kern: Het minimaliseren van voedselverspilling en het bevorderen van een circulaire economie.

Actielijn 2.1: Optimalisatie van de waarde van voedselreststromen

Doel: Het maximaliseren van de waarde van voedselreststromen door het bevorderen van hergebruik, recycling en andere waardevolle toepassingen, zodat er zo min mogelijk verspilling is en de cirkel van voedselproductie zo gesloten mogelijk wordt.

Actielijn 2.2: Vermindering van voedselverspilling bij ondernemingen

Doel: Het verminderen van voedselverspilling bij lokale ondernemingen door samenwerking, bewustwordingscampagnes en het delen van best practices, waardoor bedrijven worden gemotiveerd om actief bij te dragen aan een circulair voedselsysteem.

Actielijn 2.3: Vermindering van voedselverspilling bij inwoners

Doel: Het actief betrekken van Venlonaren bij het verminderen van voedselverspilling. Door educatieve initiatieven, bewustwordingscampagnes en samenwerking met lokale organisaties streven we ernaar om huishoudelijke voedselverspilling te minimaliseren en inwoners te inspireren om duurzamere voedselkeuzes te maken.

7.3 PIJLER 3: IN VENLO HEEFT IEDEREEN TOEGANG TOT GEZONDE VOEDING

Kern: Gezonde voeding moet voor iedereen bereikbaar en betaalbaar zijn.

Actielijn 3.1: Bevordering van gezonde voeding als preventie

Doel: Samenwerken met lokale organisaties, zoals de Voedselbank Venlo en Stichting Voedselhulp Blerick, om de beschikbaarheid en toegankelijkheid van gezonde voeding te vergroten. Deze samenwerking zal zich richten op het verstrekken van voedzame maaltijden en het bevorderen van gezonde eetgewoonten als een preventieve maatregel tegen gezondheidsproblemen.

Actielijn 3.2: Educatie over budgetvriendelijk gezond eten passend bij de doelgroep

Doel: Lanceren en ondersteunen van educatieve initiatieven, zoals campagnes, workshops en trainingen, die inwoners vaardigheden bijbrengen om gezonde en voedzame maaltijden te bereiden met een beperkt budget.

Actielijn 3.3: Verrijking van voedingsaanbod bij voedselhulporganisaties

Doel: Samenwerken met voedselhulporganisaties om hun voedselaanbod te diversifiëren en te verrijken met gezondere opties, waarbij de nadruk ligt op verse en voedzame ingrediënten.

Actielijn 3.4: Stimulering van gemeenschapsinitiatieven ten aanzien van voeding

Doel: Ondersteunen en faciliteren van gemeenschapsinitiatieven die zich richten op voedselproductie, zoals gemeenschapstuinen, waar inwoners gezonde voeding kunnen verbouwen en tegelijkertijd leren over duurzame landbouwpraktijken.

Actielijn 3.5: Stimulering van gezond ouder worden

Doel: Faciliteren van programma's die specifiek gericht zijn op het bevorderen van gezonde voedingsgewoonten bij ouderen. Hierbij wordt rekening gehouden met hun unieke behoeften, zoals het aanpassen van maaltijden aan specifieke dieetwensen en het bieden van ondersteuning bij het zelfstandig bereiden van gezonde gerechten.

Actielijn 3.6: Bevordering van sociale verbinding via gemeenschappelijke maaltijden

Doel: Inzetten op laagdrempelige gemeenschappelijke eettafels in verschillende buurten van Venlo, waar inwoners samen kunnen komen om te eten, sociale banden te versterken en eenzaamheid te bestrijden.

7.4 PIJLER 4: VENLONAREN LEVEN IN EEN GEZONDE VOEDSELOMGEVING

Kern: De omgeving moet gezonde keuzes stimuleren en ondersteunen.

Actielijn 4.1: Actief sturen op ruimtelijk beleid voor gezonde voedselkeuzes

Doel: Creëren van een fysieke voedselomgeving waar gezonde voedselkeuzes voorop staan, rekening houdend met locatie, spreiding van winkels en horeca, en het assortiment.

Actielijn 4.2: Verminderen van blootstelling aan ongezonde voedselreclame

Doel: Beperken en verbieden van reclame voor ongezonde voeding, met name gericht op kinderen, om gezond gedrag te bevorderen.

Actielijn 4.3: Deelname aan de City Deal "Gezonde en Duurzame Voedselomgeving"

Doel: Samenwerken met andere gemeenten om gezamenlijke oplossingen te vinden die bijdragen aan de realisatie van gedeelde ambities op het gebied van voedselbeleid.

Actielijn 4.4: Bevorderen van fysieke ontmoetingsplekken rond voeding

Doel: Creëren en ondersteunen van ruimtes zoals markten, voedselcoöperaties en gemeenschapskeukens waar kennis en ervaringen over gezonde voeding worden gedeeld.

Actielijn 4.5: Integratie van eetbaar groen in de openbare ruimte

Doel: Actief sturen in het ruimtelijk beleid en het omgevingsplan om initiatieven van inwoners gericht op eetbaar groen te faciliteren. Aanleggen en onderhouden van eetbaar groen zoals fruitbomen, eetbare besdragende struiken en kruidenperken in openbare ruimtes om directe toegang tot verse producten te bieden en gezonde voedselkeuzes te stimuleren.

7.5 PIJLER 5: VENLONAREN HEBBEN KENNIS VAN EN ZIJN BEWUST VAN GEZONDE VOEDING

Kern: Educatie en bewustwording zijn cruciaal.

Actielijn 5.1: Versterking van gezondheidsvaardigheden

Doel: Inzetten op educatie en training om de gezondheidsvaardigheden van inwoners te versterken, met een specifieke focus op voeding en voedingskeuzes. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande platforms en initiatieven om deze versterking te faciliteren.

Actielijn 5.2: Integratie in onderwijscurricula

Doel: Het verrijken van bestaande onderwijscurricula met modules over gezonde voeding, voedselverspilling en duurzaamheid, en het bevorderen van kennisdeling tussen onderwijsinstellingen.

Actielijn 5.3: Ondersteuning van gemeenschapsinitiatieven

Doel: Het faciliteren en ondersteunen van initiatieven vanuit de gemeenschap die gericht zijn op het bevorderen van kennis en bewustzijn over gezonde en duurzame voeding.

Actielijn 5.4: Mogelijkheden onderzoeken van een faciliterend platform

Doel: Het onderzoeken van de mogelijkheden voor een faciliterend platform waarbij geëvalueerd wordt of een bestaand platform kan worden uitgebreid of dat er een geheel nieuw platform gecreëerd dient te worden. Dit platform zou als doel hebben om kennis, initiatieven en best practices rondom gezonde en duurzame voeding te centraliseren en toegankelijk te maken voor alle inwoners van Venlo.

8. MONITORING & EVALUATIE

De Voedselagenda is een dynamisch instrument, ontworpen om te reageren op de veranderende behoeften en uitdagingen van onze gemeenschap. Om de effectiviteit en relevantie van onze inspanningen te waarborgen, is een robuust systeem van monitoring en evaluatie essentieel.

8.1 IMPACTGERICHT WERKEN

Impactgericht werken stelt ons in staat om de impact van onze interventies meetbaar te maken. Het is een methodiek die de oorzakelijke relatie tussen activiteiten en impact duidelijk weergeeft. Door deze relaties uit te tekenen in een verandertheorie, kan het beleid en de beoogde impact van de Voedselagenda expliciet, overzichtelijk en compleet worden uitgewerkt.

Binnen de gemeente hebben we reeds ervaring opgedaan met impactgericht werken. Een groep medewerkers heeft een training gevolgd en heeft gewerkt aan het opstellen van verandertheorieën voor verschillende beleidsterreinen. Deze verandertheorieën vormen de basis voor meetplannen, waarmee we kunnen monitoren of de beoogde effecten daadwerkelijk worden bereikt. Voor de Voedselagenda implementeren we deze methodiek verder, waarbij we nauw samenwerken met experts op dit gebied.

8.2 JAARLIJKSE RAPPORTAGE

Jaarlijks rapporteren we de resultaten van de vijf pijlers op outputniveau. Deze rapportages worden niet alleen intern gebruikt voor reflectie en verbetering, maar worden ook gedeeld met onze samenwerkingspartners. Door deze transparantie willen we laten zien wat we bereiken en waar er ruimte is voor verbetering.

8.3 AANSLUITEN BIJ HERIJKINGSMOMENTEN FIER OP VENLO

Om te zorgen dat de Voedselagenda relevant en up-to-date blijft, sluiten we aan bij de herijkingsmomenten van Fier op Venlo. Hierbij kijken we naar de bredere ontwikkelingen in de maatschappij, binnen de sport en op het gebied van voeding en gezondheid. Op basis van deze evaluatie passen we het uitvoeringsplan daar waar nodig aan of wordt het herzien.

9. FINANCIËEL KADER

Het financieel kader bepaalt de financiële grenzen voor de uitvoering van de Voedselagenda en wordt gevormd door het budget dat de gemeenteraad jaarlijks beschikbaar stelt.

Voor de jaren 2022 en 2023 is er een bedrag van €115.000 per jaar beschikbaar gesteld voor het opstellen en uitvoeren van de Venlose Voedselagenda. Omdat het budget van 2023 niet volledig benut zal worden kan ook in 2024 de Voedselagenda gecoördineerd en uitgevoerd worden uit eerder beschikbaar gestelde middelen. Er zal een plan worden opgesteld voor het jaar 2024 en verder, zowel wat betreft de uitvoering als de financiële aspecten.

